

Rechtspraak maakt samen leven mogelijk

Van iedereen, voor iedereen

De samenleving kan niet functioneren zonder rechtspraak. Samen leven leidt onvermijdelijk tot conflicten: conflicten tussen burgers onderling, conflicten tussen burgers en overheid. Daarom is een rechter nodig, die zulke conflicten beslecht en bepaalt wat mag en niet mag.

Eerlijke, onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak is een voorwaarde voor een rechtvaardige samenleving. Een samenleving waar iedereen vertrouwen in stelt, omdat duidelijk is wat de spelregels zijn en omdat die regels zichtbaar voor iedereen gelden; een samenleving waar niemand bang hoeft te zijn voor machtsmisbruik, eigenrichting of het recht van de sterkste.

Rechtspraak is er voor iedereen, niet alleen voor wie geld of macht heeft. Daarom kan iedereen een geschil voorleggen aan de onpartijdige rechter. Wie het niet eens is met een vonnis, kan in hoger beroep gaan en zo zijn zaak voorleggen aan een hogere rechter. Die kijkt er opnieuw naar, met een frisse blik.

Pijler van de rechtsstaat

De rechtspraak is meegegroeid met onze beschaving. Conflicten in een samenleving zijn van alle tijden. Ook onze verre voorouders konden niet zonder een vorm van rechtspraak.

De onafhankelijke rechtspraak zoals we die nu kennen, dateert uit de tijd van Napoleon en is gebaseerd op het belangrijke idee van de scheiding der machten. Een land heeft een betrouwbare regering nodig om wetten uit te voeren, een kritisch parlement om de regering te controleren en een onafhankelijke rechter om conflicten te beslechten. Deze drie machten kunnen niet zonder elkaar; het zijn de drie pijlers van elke rechtsstaat.

Waar geen onafhankelijke rechtspraak bestaat, komen burgerrechten in het gedrang en ligt machtsmisbruik op de loer.

Het draait om rechtvaardigheid

De rechter is de belichaming van rechtvaardigheid. Elke dag, in elk vonnis dat hij uitspreekt, geeft de rechter vorm aan de rechtsstaat.

De rechter neemt beslissingen die diep ingrijpen in het leven van mensen. Dat legt een grote verantwoordelijkheid op de rechtspraak. Rechtvaardig beslissen vraagt van de rechtspraak om deskundigheid, onpartijdigheid, betrokkenheid en standvastigheid.

Deskundig

De rechter heeft verstand van zaken. De rechter verdiept zich in de feiten van de zaak die voor hem ligt. De rechter baseert zijn oordeel op de wet, op eerdere uitspraken in vergelijkbare zaken en op internationale verdragen.

Onpartijdig

De rechter heeft nooit zelf een persoonlijk belang bij de zaak waarover hij vonnist. De rechter oordeelt ongeacht geloof, geslacht of afkomst.

Betrokken

De rechter heeft respect voor de belangen van de partijen in een zaak. Zo doet hij recht aan alle partijen, ook als er uiteindelijk maar een gelijk krijgt. De rechter heeft oog voor wat er in de samenleving leeft.

Standvastig

De rechter durft knopen door te hakken. Hij is standvastig en kan goed omgaan met druk van buitenaf. Hij wikt en weegt, maar neemt aan het eind een heldere beslissing.

In dienst van de samenleving

In Nederland werken ruim 2500 rechters. Zij doen hun werk niet alleen: bijna 7500 medewerkers staan hen bij, van gerechtsbodes tot griffiers. Samen voelen ze hun grote verantwoordelijkheid tegenover de samenleving; samen maken ze de rechtspraak.

De rechtspraak behandelt per jaar 1,8 miljoen zaken. Van een omgangsregeling voor de kinderen tot ontslagzaken; van berechting van een dronken automobilist tot het bestraffen van een verkrachter; van huisuitzettingen tot massaschade door woekerpolissen - in de rechtspraak herken je de samenleving.

De rechtspraak staat in dienst van die samenleving. Eerlijk, onafhankelijk en onpartijdig: zo maakt de rechtspraak het verschil tussen recht en onrecht, tussen vertrouwen en wantrouwen, tussen recht voor iedereen en het recht van de sterkste.